

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/61/2022
Identifikačné číslo spisu: 4116010853
Dátum vydania rozhodnutia: 13.06.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Zeleňaková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:4116010853.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňakovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci obvineného N. D., pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 13. júna 2023 v Bratislave, o dovolaní obvineného N. D. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 15. mája 2018, sp. zn. 1To/29/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. D. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) zo 14. decembra 2017, sp. zn. 1T/73/2016, bol obvinený N. D. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. h) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

- dňa 4. júla 2015 o 13.00 hodine viedol osobné motorové vozidlo značky Daewoo Lanos evidenčné číslo B. na ceste III/06433 za obcou B. v smere na Z. T., kde v dôsledku porušenia ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c) a § 4 ods. 2 písm. f) zákona číslo 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v pravotočivej zákrute v dôsledku mikrosprávku prešiel s vozidlom do protismeru, kde prednou časťou narazil do tam idúceho osobného motorového vozidla značky Land Rover evidenčné číslo Z., ktoré viedol J. G. a následkom zrážky utrpela poškodená H. O., spolujazdkyňa obvineného, vezúca sa v motorovom vozidle Daewoo Lanos evidenčné číslo B., zranenia a to zlomeninu prvého až piateho rebra vpravo, zlomeninu tretieho až deviateho rebra vľavo, pomliaždenie pľúc s prítomnosťou malého množstva voľného vzduchu v ľavej pohrudnicovej dutine a s minimálnym množstvom voľnej krvi v oboch pohrudnicových dutinách, zlomeninu tela hrudnej kosti, vykĺbenie v pravom mostíkovo-klúčnom kĺbe, odlomenie bočných výbežkov tela vpravo prvého až tretieho driekového stavca a zlomeninu prvého článku palca pravej a ľavej nohy, v dôsledku ktorých sa liečila od 4. júla 2015 do 8. októbra 2015 (spolu 97 dní) a poškodený J. G., vodič vozidla Land Rover evidenčné číslo Z., utrpel zranenia a to zmliaždenie hlavy ľahšieho stupňa, tržné rany na ľavom predlaktí, tržnú ranu na chrbtovej strane piateho prsta ľavej ruky s poraním šľachy svalu - vystierača a

zmliaždenie pravého kolena, v dôsledku ktorých sa liečil od 4. júla 2015 do 5. augusta 2015 (33 dní) a bol práceneschopný od 6. júla 2015 do 11. júla 2015 (5 dní).

Za to okresný súd uložil obvinenému podľa § 157 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona podmienčne odložil na skúšobnú dobu 2 (dvoch) rokov.

Súd prvého stupňa zároveň obvinenému uložil podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu na 18 (osemnásť) mesiacov a podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku aj povinnosť nahradiť škodu poškodenej spoločnosti P. Z. L., H., Bratislava, na jej účet vedený v Štátnej pokladnici, číslo účtu U., VS: XXXXXXXXXXXX, KS XXXX, sumu 2.218,85 eur a na jej účet vedený v P., číslo účtu U., VS: XXXXXXXXXXXX, KS XXXX, sumu 37,98 eur.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený (čo do výroku o treste) odvolanie, ktoré Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 15. mája 2018, sp. zn. 1To/29/2018 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti naposledy označenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený, prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Richarda Kováča, advokáta so sídlom v Nitre, Coborihu 1, vo svoj prospech dovolanie z dôvodov plynúcich z ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. h), písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený zdôraznil, že v prejednávanej trestnej veci si obhajcu nezvolil z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, avšak obhajca mu nebol ani ustanovený, hoci orgány činné v trestnom konaní, podľa jeho názoru, nedôsledne posúdili naplnenie ustanovenia § 37 ods. 2 Trestného poriadku vzhľadom na jeho zdravotný stav spôsobený predmetnou dopravnou nehodou, v dôsledku ktorej utrpel vážne poškodenie zdravia, čo spôsobilo, že počas celého trestného konania, kedy bol vypočúvaný vyšetrovateľom, trpel silnými bolesťami, užíval silné lieky proti bolesti a lieky na spanie, ktoré mu spôsobovali ospalosť, v dôsledku čoho sa nemohol náležite obhajovať, a preto mu mal byť obhajca podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku ustanovený, keďže hoci duševnou chorobou netrpel, jeho vnímanie bolo ovplyvnené a oslabené. V tejto súvislosti ešte namietal, že ustanovením obhajcu by nepochybne došlo k zmene skutkového stavu zisteného v prejednávanej veci, pretože podľa jeho informácií vodič protiúdehu vozidla značky Land Rover, J. G., mal zadržaný vodičský preukaz, respektíve bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá, čo v predmetnom trestnom konaní prešetrované nebolo a táto skutočnosť nepochybne mohla mať vplyv na celý priebeh trestného konania, pretože pokiaľ by sa dotknutá osoba (J. G.) v mieste a čase nehody nenachádzal, k nehode by vôbec nemuselo dôjsť, čo by mohlo mať za následok zastavenie trestného stíhania voči jeho osobe alebo oslobodenie spod obžaloby. Naplnenie dovolacích dôvodov plynúcich z ustanovení § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Trestného poriadku videl obvinený v tom, že v prejednávanej trestnej veci mu bol vzhľadom na jeho osobné pomery, existenciu poľahčujúcich okolností, uložený, podľa jeho názoru, neprímerane prísny trest odňatia slobody, navyše v jeho prípade bolo, podľa jeho názoru, dôvodné postupovať podľa ustanovení o mimoriadnom znížení trestu (§ 39 Trestného zákona). V tejto súvislosti zdôraznil, že na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie o vine v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pričom súd prvého stupňa v jeho prípade správne zistil prevahu poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, pri nezistení žiadnych priťažujúcich okolností podľa § 37 písm. m) Trestného zákona. Vo svetle týchto skutočností však uložený trest odňatia slobody vo výmere jedného roka s podmienčným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu dvoch rokov a trest zákazu činnosti na 18 mesiacov považoval za nezohľadňujúci kritériá plynúce z ustanovenia § 34 ods. 1 Trestného zákona, najmä vo vzťahu k jeho prevýchove, aby viedol riadny život, aby mu bolo zabránené v páchaní ďalšej trestnej činnosti, vo vzťahu k odradeniu iných od páchania obdobných trestných činov a vyjadreniu jeho morálneho odsúdenia spoločnosťou s tým, že ich naplnenie by, podľa jeho názoru, bolo možné zabezpečiť v prejednávanej veci aj trestom odňatia slobody a trestom zákazu činnosti v nižšej výmere, a to pod dolnými hranicami zákonom stanovených trestných sadzieb. V tejto súvislosti ešte namietal, že súd prvého stupňa a súd odvolací nevzali do úvahy poľahčujúce okolnosti plynúce z

ustanovení § 36 písm. l) a písm. n) Trestného zákona, keďže aj napriek predchádzajúcim odsúdeniam žije v harmonickom a stabilnom prostredí, je pracovne činný, škodu spôsobenú trestným činom v plnom rozsahu uhradil, pričom predmetnou nehodou aj sám utrpel vážne poškodenie zdravia, v dôsledku čoho trpel silnými bolesťami. V podanom dovolaní obvinený ďalej poukázal na znenie ustanovení § 39 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, obsah stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spisová značka Tpj 55/2016 a na zásadu individualizácie trestu, na realizáciu ktorej slúži aj ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona. Vyjadril názor, že sudy nižšieho stupňa v jeho trestnej veci nesprávne posúdili aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, pretože použitie trestnej sadzby v rozmedzí od 1 roka do 3 rokov a 4 mesiacov po úprave podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona je pre neho aj vzhľadom na osobné pomery a priebeh skutku neprímerane prísny, a to aj vo vzťahu k trestu zákazu činnosti. Účel trestu by sa v jeho prípade, podľa názoru odvolateľa, nepochybne dosiahol aj trestom kratšieho trvania za použitia inštitútu o mimoriadnom znížení trestu, pod dolnú hranicu trestných sadzieb.

Na základe vyššie uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. h), písm. i) Trestného zákona, bol uznesením krajského súdu porušený zákon s tým, aby podľa § 368 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a rozsudok okresného súdu a aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku okresnému súdu prikázal, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátorka“), ktorá poukázala na skutočnosť, že uznesenie krajského súdu bolo obvinenému doručené 9. októbra 2018 a vzhľadom na to, že zákonná trojročná lehota na podanie dovolania obvinenému uplynula 10. októbra 2021, v predmetnej veci nebola splnená podmienka včasnosti podania dovolania. Z vyššie uvedených dôvodov prokurátorka navrhla dovolanie na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. a) Trestného poriadku odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku v spojení so zákonom číslo 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) s tým, že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže odvolateľ

uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] videl obvinený v podstate v tom, že v prípravnom konaní (počas výsluchu vyšetrovateľom) nemal obhajcu, hoci nebol schopný náležite sa obhajovať z dôvodu ovplyvnenia a oslabenia jeho vnímania poškodením zdravia, ktoré utrpel pri predmetnej dopravnej nehode, a jeho liečením, čo znamená, že orgány činné v trestnom konaní nedôsledne posúdili naplnenie ustanovenia § 37 ods. 2 Trestného poriadku, pritom pôsobením obhajcu by nepochybne, podľa názoru obvineného, došlo k zmene skutkového stavu, pretože podľa jeho informácií, vodič protiídúceho vozidla J. G. mal zadržaný vodičský preukaz, a teda vôbec sa nemal nachádzať na ceste, kde došlo k dopravnej nehode, čo znamená, že k spomínanej dopravnej nehode vôbec nemuselo dôjsť, v dôsledku čoho mohlo byť trestné stíhanie voči obvinenému zastavené, prípadne mohol byť spod obžaloby prokurátora oslobodený.

Z uvedeného je potom zrejmé, že obvinený v tejto časti svojho dovolania napáda aj výrok o vine.

Z predloženého spisu je však zrejmé, že okresný súd rozhodol o vine a treste obvineného na hlavnom pojednávaní konanom 14. decembra 2017 potom, čo dovolateľ vyhlásil podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že je vinným zo spáchania skutku, ktorý mu je kladený za vinu v obžalobe s tým, že okresný súd takéto vyhlásenie obvineného prijal.

To potom ale znamená, že obvinený nie je oprávnenou osobou na podanie dovolania proti výroku o vine, pretože za vyššie popísanej situácie môže podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku len minister spravodlivosti. Ustanovenie § 257 ods. 5 Trestného poriadku a ustanovenie § 334 ods. 4 Trestného poriadku nemožno totiž vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (veta prvá) Trestného poriadku. V zmysle uvedeného, proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) a proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku) dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby [§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Trestného poriadku] - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 12/2017.

Obvinený teda nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania, čo do výroku o vine, keďže urobil vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku s tým, že dovolanie za takejto situácie je oprávnený podať len minister spravodlivosti (prípadne aj na podnet obvineného).

Navyše obvinený namietal, že nemal obhajcu v prípravnom konaní, avšak podľa ustálenej súdnej praxe iba všeobecné zistenie o porušení práva na obhajobu v prípravnom konaní, ktoré ale nemá žiadny materiálny dopad na dôkazy vykonané v súdnom konaní, ktoré boli rozhodujúce na zistenie skutkového stavu, nie je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ak súd prijme vyhlásenie obžalovaného o vine alebo o tom, že nepopiera spáchanie skutku, podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku, dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný jeho spáchanie priznal, resp. nepoprel,

nevykonáva, a teda medzi prípadným porušením práva na obhajobu v prípravnom konaní a rozhodnutím o vine vydaným na základe takto prijatého vyhlásenia nie je daná príčinná súvislosť. V dovolaní, ktoré možno v tomto prípade podať len z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, tak môže dovolateľ (len minister spravodlivosti) úspešne namietat' len chyby, ku ktorým došlo v súdnom konaní, v rámci ktorého obžalovaný predmetné vyhlásenie urobil (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 53/2021).

Zhrnúc vyššie uvedené, obvinený nebol osobou oprávnenou na podanie dovolania proti výroku o vine, a to ani z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (takouto osobou bol len minister spravodlivosti), navyše svoje dovolanie v tejto časti oprel o dôvod, ktorý podanie dovolania (aj keby osobou oprávnenou bol, čo však nie je prípad prejednávanej veci) neopodstatňuje.

Pokiaľ obvinený v tejto súvislosti namietal nesprávne zistený skutkový stav, k tomu je potrebné uviesť, že vychádzajúc z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i), text za bodkočiarkou, Trestného poriadku najvyšší súd ako súd dovolací je skutkovým stavom zisteným súdmi nižšieho stupňa viazaný, správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť, teda námietky skutkového charakteru sú z dovolacieho prieskumu vylúčené (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011).

Napriek tomu nad rámec uvedeného len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že aj keby vodič protiúdecho vozidla skutočne riadil svoje motorové vozidlo napriek uloženému mu trestu zákazu činnosti, táto skutočnosť by obvineného nijakým spôsobom trestnej zodpovednosti za ním spáchaný trestný čin nezbavovala, pretože nebola v príčinnej súvislosti s porušením predpisov na úseku cestnej premávky obvineným a mohla by nanajvýš zakladať zodpovednosť dotknutého vodiča za porušenie trestu zákazu činnosti, čo však nie je predmetom tohto konania.

Vyššie uvedenými skutočnosťami preto obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Citované ustanovenie [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku] predstavuje osobitný dovolací dôvod vo vzťahu k ustanoveniu § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku pokrývajúceho vo všeobecnosti chyby spôsobené nesprávnym použitím hmotnoprávneho ustanovenia. Z tohto dôvodu má vo vzťahu k nemu charakter špeciálneho ustanovenia („lex specialis“).

Jeho použitie prichádza do úvahy „len“ v dvoch základných situáciách, a to v prípade, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, teda pod dolnú alebo nad hornú jej hranicu alebo v prípade, že bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa, pričom jednotlivé druhy trestu sú vymenované v ustanovení § 32 Trestného zákona.

Obvinený bol v prejednávanej veci uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody vo výmere od jedného do piatich rokov, pričom v súlade s ustanovením § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona (prevaha poľahčujúcich okolností) bolo ešte potrebné takto zákonom stanovenú trestnú sadzbu upraviť znížením jej hornej hranice z rozdielu medzi jej hornou a dolnou hranicou (§ 38 ods. 8 Trestného zákona) na úroveň 3 rokov a 8 mesiacov a trest ukladať v tomto rozmedzí (od jedného roka do troch rokov a 8 mesiacov).

Z ustanovení § 32 písm. g) Trestného zákona a § 61 ods. 2 Trestného zákona plynie, že páchatel'a trestného činu možno potrestať aj trestom zákazu činnosti v rozmedzí od jedného do desiatich rokov v prípade, ak sa páchatel' dopustil trestného činu v súvislosti s touto činnosťou.

Okresný súd uložil obvinenému za použitia ustanovení § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere jedného roka, výkon ktorého mu podmienične odložil na skúšobnú dobu 2 (dvoch) rokov, teda druh trestu, ktorý Trestný zákon za tento trestný čin pripúšťa a v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby (po jej úprave). Zároveň súd prvého stupňa uložil obvinenému v súlade s ustanovením § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu 18 (osemnástich) mesiacov, teda tiež druh trestu, ktorý Trestný zákon za tento trestný čin pripúšťa a v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby.

Z vyššie uvedeného je potom zrejmé, že obvineným namietaná neprímeranosť trestu nenapĺňa žiaden dovolací dôvod, a to ani podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, keďže tento dôvod možno úspešne uplatniť len na podklade vyššie uvedených dvoch skutočností (trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za takýto trestný čin nepripúšťa), ktoré v prejednávanej veci zjavne naplnené neboli.

Obvinený v tejto súvislosti ďalej namietal, že súdy nižšieho stupňa mu uložili neprímerane prísne tresty, a to aj z dôvodu, že v jeho prípade neaplikovali ustanovenie § 39 Trestného zákona, teda uložené tresty mu mimoriadne znížili pod dolné hranice zákonom stanovených trestných sadzieb.

Ako to už bolo vyššie uvedené, Trestný poriadok upravuje vo vzťahu k výroku o treste dva dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. h), a to v prípade, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo ak bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Uvedený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov vo vzťahu k rozhodnutiu o treste potom vylučuje použiť ako dôvod dovolania ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (použitia, ktorého sa obvinený v podanom dovolaní domáhal) s poukázaním na skutočnosť, že súd pri ukladaní trestu nepoužil ustanovenie § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody, lebo uplatnený dovolací dôvod nie je obsahovo naplnený. Nepoužitie tohto ustanovenia súdom pri rozhodovaní o výroku o treste zjavne nie je otázkou právneho posúdenia skutku, ani nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 58/2007).

Hmotnoprávne ustanovenie § 39 Trestného zákona (respektíve § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Trestného zákona (respektíve § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprímeraný, lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených

ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona respektíve § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 nezakladá žiadny dovolací dôvod (primerane stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 5/2011).

Z uvedeného je teda zrejmé, že výška trestu je v dovolacom konaní revidovateľná len vtedy, ak bol trest uložený mimo zákonom ustanovenej sadzby (v rámci trestu, ktorý zákon za stíhaný trestný čin pripúšťa). Námietať spočívajúca v tom, že malo byť použité zmiernovacie ustanovenie (§ 39 Trestného zákona), je výhradou týkajúcou sa neprimeranej prísnosti uloženého trestu. Túto však možno použiť len ako odvolací dôvod a nie ako dôvod dovolania. Preto spomenutá námietka nenapĺňa žiadny dovolací dôvod (primerane aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Tdo/52/2015).

Vyššie uvedené námietky obvineného, vrátane námietok smerujúcich k nepoužitiu ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu, preto dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, ale ani § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zjavne nenapĺňajú.

Nad rámec uvedeného, len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že len existencia mimoriadnej, zvláštnej, nie bežnej okolnosti, ktorá by mohla mimoriadne zníženie trestu opodstatňovať (napríklad vyhlásenie o vine) pre použitie ustanovení o mimoriadnom znížení trestu nestačí. Aj v takýchto prípadoch súd môže, ale nemusí trest mimoriadne, a to aj pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby, znížiť, pričom pri takomto rozhodovaní bude vždy zvažovať, či trest pod zákonom stanovenú trestnú sadzbu bude pre ochranu spoločnosti postačujúci.

Obdobne tak aj zo stanoviska najvyššieho súdu publikovaného v Zbierke pod číslom 44/2017, na ktoré obvinený poukazoval, plynie, že súd v prípade prijatia vyhlásenia o vine predneseného obvineným môže použiť ustanovenia podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, ale nemusí tak urobiť. V žiadnom prípade z uvedeného stanoviska, ale ani žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva povinnosť súdu za takejto situácie automaticky trest obvinenému mimoriadne znížiť.

K dovolacím námietkam obvineného v tom smere, že súd prvého stupňa nechal pri ukladaní trestu do úvahy poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona (obvinený sa k spáchaniu trestného činu priznal a úprimne čin oľutoval), podľa § 36 písm. n) Trestného zákona (obvinený napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom) je potrebné v prvom rade uviesť, že otázka zisťovania, respektíve zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a príťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo príťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia) - rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 18/2015.

Z výroku o treste rozsudku súdu prvého stupňa, ale aj jeho odôvodnenia, plynie, že okresný súd, s čím sa krajský súd (ako je to zrejmé z jeho uznesenia) bezo zmeny stotožnil, ukladal obžalovanému trest pri konštatovaní prevahy poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, nezisťiac žiadne príťažujúce okolnosti podľa § 37 Trestného zákona, v dôsledku čoho použil ustanovenie § 38 ods. 3 Trestného zákona, teda upravil hornú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby (znižil ju o jednu tretinu z rozdielu medzi jej hornou a dolnou hranicou v zmysle § 38 ods. 8 Trestného zákona) a trest odňatia slobody obvinenému ukladal na samej dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby a trest zákazu činnosti len veľmi mierne nad s prihliadnutím na predchádzajúce postihnutia dovolateľa za viaceré priestupky na úseku cestnej dopravy. Súdy nižšieho stupňa teda po tom, čo konštatovali existenciu poľahčujúcich okolností a ich prevahu nad okolnosťami príťažujúcimi, správne aplikovali

ustanovenie § 38 ods. 3 Trestného zákona.

Z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšieho stupňa (najmä strana 3 rozsudku okresného súdu, strana 2 a 3 uznesenia krajského súdu) ďalej plynú úvahy týkajúce sa aplikácie ustanovení § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, ako aj nemožnosti zníženia výmery uložených trestov, či už odňatia slobody alebo zákazu činnosti (strana 3, predposledný odsek, uznesenia krajského súdu). Nezodpovedá preto skutočnosti, že by súdy nižšieho stupňa na zistené poľahčujúce okolnosti neprihliadali.

Zhrnúc vyššie uvedeného je teda zrejmé, že zisťovanie ne/existencie poľahčujúcich a priťažujúcich okolností je z dovolacieho prieskumu vylúčené s tým, že súdy nižšieho stupňa po konštatovaní zistených poľahčujúcich okolností a ich prevahy správne aplikovali ustanovenie § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona.

Nespokojnosť obvineného s výškou uložených trestov, považujúc ich za neprimerane prísne, a to aj s ohľadom na zistené poľahčujúce okolnosti, preto žiaden dovolací dôvod, a to ani podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h), ale ani písm. i) Trestného poriadku nenapĺňa.

Vzhľadom na to, že obvinený N. D. skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. h), písm. i) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyseľne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.